

Powodem podjęcia tematyki badawczej jest niedostateczne przestrzeganie podstawowych standardów pracowniczych w skali światowej w związku z istniejącą presją konkurencyjną w globalnej gospodarce. Wybór tematu jest podyktowany potrzebą odnalezienia równowagi między ochronną funkcją prawa pracy a dążeniem do elastyczności, czyli pomiędzy umacnianiem standardów w zakresie praw pracowniczych a wolnym handlem i inwestycjami. Pomimo przyjęcia przez Międzynarodową Organizację Pracy (MOP) w 1919 r. międzynarodowych standardów pracy, wciąż mają miejsce poważne naruszenia podstawowych praw pracowniczych, np. praca przymusowa, praca dzieci, dyskryminacja. Poprawie sytuacji nie sprzyjają tendencje do liberalizacji handlu. Analiza skuteczności praw pracowniczych z punktu widzenia reguł handlu międzynarodowego oraz poszukiwanie paradygmatu ochrony tych praw nie doczekały się gruntownego, kompleksowego omówienia w literaturze światowej.

Celem prowadzonych badań jest przedstawienie propozycji przyjęcia nowych rozwiązań dla poprawy skuteczności działań MOP w egzekwowaniu praw pracowniczych oraz poszukiwanie nowych metod transnarodowego prawa pracy dla zwiększenia efektywności tych praw. Wstępne wyniki badań pokazują, że wielostronna reakcja na te problemy może objąć włączenie standardów pracy do „mega-traktatów” handlowych oraz porozumień handlowych, zmiany w prawie WTO, bardziej efektywne wdrażanie inicjatyw sektora prywatnego, np. korporacyjnych kodeksów dobrych praktyk oraz rozwijanie mechanizmów zapewniających ich przestrzeganie.

Badania realizowane w projekcie będą dotyczyły: historii kształtowania się praw pracowniczych w świetle reguł handlu światowego, weryfikacji teorii ekonomicznych pod kątem oceny ich przydatności z punktu widzenia możliwości skuteczniejszej realizacji praw pracowniczych, zagadnienia efektywności mechanizmów kontrolnych MOP i narzędzi ONZ, Ogólnych Systemów Preferencji Taryfowych, prawa WTO, „mega-traktatów” handlowych oraz porozumień handlowych oraz regulacji o charakterze prywatnym, m.in. ponadnarodowych porozumień zbiorowych, a także korporacyjnej odpowiedzialności społecznej (CSR), w tym korporacyjnych kodeksów dobrych praktyk, umów ramowych, czy standardów odpowiedzialności społecznej organizacji pozarządowych.

Badania są uzasadnione, ponieważ kierownik projektu będzie omawiać najbardziej aktualne światowe problemy, np. związane z wciąż negocjowanym Transatlantyckim Partnerstwem w dziedzinie Handlu i Inwestycji (*Transatlantic Trade and Investment Partnership*, TTIP). Wstępne badania wykazują, że projekt Komisji Europejskiej obejmujący tekst rozdziału TTIP pt. „Handel i Zrównoważony Rozwój” nie zabezpiecza w sposób rzeczywisty praw pracowniczych. Komisja Europejska proponuje bowiem sformułowania dotyczące jedynie „zapewnienia kontynuacji wysiłków na rzecz ratyfikacji podstawowych konwencji MOP”. Warto wskazać, że USA ratyfikowały jedynie 14 konwencji MOP, w tym tylko dwie z ośmiu podstawowych. W obecnym kształcie brakuje w TTIP mechanizmu sankcyjnego oraz organu monitorującego i dokonującego oceny wypełniania zobowiązań związanych z ochroną praw pracowniczych.